Flagelul corupției în Țara Moldovei după relatările lui Jean Louis Carra (1744-1793)

Valentin ARAPU

J.L. Carra, în lucrarea sa „Istoria Moldovei şi a Ţării Româneşti", descrie câteva cazuri de corupţie atestate la nivelul elitist. Relevant în acest sens este procesul de judecată intentat de către un „negustor din Iaşi", „pe nume Nicoletti" care l-a chemat în faţa judecăţii domnului pe un ins care-i datora 600 de galbeni, prezentând şi actele necesare. Datornicul a fost osândit „chiar de către domn" şi impus să-i restituie creditorului suma menţionată. Dar „primul ministru, care îl ocrotea pe datornic, i-a dat de înţeles că, pentru a se răzbuna pe creditorul său şi a scăpa de orice datorie, nu trebuia decât să jertfească trei sute de galbeni". Astfel, actul de împrumut al domnului Nicoletti a fost declarat de Grigore A. Ghica drept unul fals, iar cele trei sute de galbeni au fost împărţite „între domn, primul şi al doilea ministru, iar bietul creditor este osândit să tacă, pentru a nu i se lua şi restul averii".

Un alt caz îl vizează pe tânărul „boier moldovean, pe nume Balş, care se judeca „cu unul dintre tovarăşii săi la arendarea ocnelor, pentru paisprezece sau cincisprezece mii de piaştri, care îi erau datoraţi". La primul rechizitoriu al părţii adverse boierul Balş a fost osândit *pe barba Înălţimii sale* să nu primească nimic. Tânărul boier, cunoscând „mersul dreptăţii greceşti", s-a întâlnit cu „al doilea ministru al domnului" căruia i-a oferit o mie două sute de galbeni. Cu părere de rău, autorul nu cunoaşte finalitatea litigiului, deoarece între timp părăsise ţara.

În viziunea lui J.L. Carra, cazurile de corupere la cel mai înalt nivel, denotă existenţa unor practici rafinate, răspândite de către „grecii corupţi şi decăzuţi".